

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.3.62>**Микитась М. Я.,**здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ В УКРАЇНІ

Наукова публікація присвячена комплексному аналізу адміністративно-правового механізму відновлення інфраструктури України в умовах повномасштабної збройної агресії російської федерації, що спричинила найбільші з часів Другої світової війни руйнування критично важливих об'єктів енергетики, транспорту, житлового фонду та соціальної сфери. Досліджуються нормативні, організаційні та інституційні параметри публічного управління, визначаються функціональні центри прийняття рішень і розкривається взаємодія між різними рівнями влади у процесі відбудови.

У статті акцентовано на тому, що масштабність завдань реконструкції висуває вимогу формування багаторівневої системи врядування, яка поєднує стратегічне планування, нормотворче забезпечення, операційний супровід і локальну реалізацію. У цьому контексті Кабінет Міністрів України розглядається як центральний координатор, відповідальний за визначення національних пріоритетів відбудови, затвердження державних програм, інституційне оновлення виконавчої вертикалі, розподіл бюджетних ресурсів і контроль за виконанням рішень. Особливу увагу приділено діяльності Міністерства розвитку громад та територій України, яке за умов війни трансформувалося з галузевого регулятора у системоутворюючий орган державної політики реконструкції, відповідальний за формування будівельних стандартів, управління реєстрами пошкодженого майна, адміністративні сервіси компенсацій і роботу з міжнародними донорами.

На операційному рівні детально проаналізовано функції Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури України – інституції, що фактично виконує роль державного управлінця-реалізатора, концентруючи управління дорожнім господарством, відбудовою соціальних та енергетичних об'єктів, розвитком прикордонної інфраструктури і будівництвом оборонних споруд. Підкреслено значення галузевих міністерств, Мінфіну, Мінекономіки, Мінцифри й Мін'юсту, діяльність яких забезпечує бюджетування, технічне регулювання, цифрову інфраструктуру та правовий супровід відшкодувань.

Особливий наголос зроблено на місцевому рівні, який у статті визначено як кінцеву ланку реалізації відбудови. Органи місцевого самоврядування та військові адміністрації здійснюють прийняття заяв на компенсацію, контроль будівництва, управління комунальними об'єктами та комунікацію з населенням, що зумовлює необхідність підтримки їх кадрової та ресурсної спроможності.

Зроблено висновок, що система відновлення в Україні поступово набуває ознак структурної цілісності, однак потребує подальшого нормативного вдосконалення, інституційного зміцнення та забезпечення прозорості управлінських процесів. Доведено, що ефективність післявоєнної реконструкції залежатиме від збалансованої взаємодії центральних і місцевих органів влади, розвитку цифрових інструментів моніторингу та стійкості державних інститутів до нових викликів.

Ключові слова: відновлення інфраструктури; публічне управління; воєнний стан; Кабінет Міністрів України; Міністерство розвитку громад та територій України; Державне агентство відновлення; місцеве самоврядування; військові адміністрації; міжвідомча координація.

Вступ. Повномасштабна війна в Україні спричинила значні руйнування критичної інфраструктури, що зумовило потребу у створенні ефективної системи публічного управління відбудовою. За таких умов актуальним є аналіз адміністративно-правових механізмів реконструкції, визначення ролі державних інституцій та узгодження їх взаємодії задля забезпечення швидкого, прозорого та стратегічно спрямованого відновлення територій.

Постановка завдання. Метою наукової публікації є всебічний аналіз адміністративно-правових механізмів відновлення інфраструктури України в умовах воєнного стану та післявоєнної реконструкції, з'ясування ролі органів публічної влади у формуванні й реалізації державної політики відбудови, а також встановлення ефективності розподілу повноважень між центральним, регіональним і місцевим рівнями управління. У межах поставленого завдання визначаються нормативні засади діяльності відповідальних інституцій, досліджується система міжвідомчої координації, оцінюється спроможність органів влади до оперативного прийняття управлінських рішень та реалізації компенсаційних і відбудовних програм.

Методологічну основу дослідження становлять загальнонаукові та спеціально-правові методи, зокрема системно-структурний аналіз – для класифікації функцій органів публічної влади; метод порівняльного правознавства – для зіставлення компетенцій різних управлінських рівнів; формально-юридичний метод – для тлумачення законодавства у сфері відновлення; інституційний аналіз – для оцінки взаємодії між суб'єктами відбудови; емпіричний підхід – для узагальнення практики реалізації компенсаційних механізмів та інфраструктурних проєктів. Сукупне застосування цих методів забезпечує наукову обґрунтованість висновків та дозволяє сформулювати цілісну картину функціонування системи відновлення в Україні.

Результати дослідження. Повномасштабна збройна агресія російської федерації проти України призвела до наймасштабніших з часів Другої світової війни руйнувань критичної інфраструктури держави. Суттєво постраждали енергетична система, транспортні мережі, житловий

фонд, об'єкти соціальної сфери – освіти, охорони здоров'я, комунальних послуг. Ураження зазнали ті складові, які забезпечують базове функціонування державного механізму та життєдіяльність населення. За таких умов оперативне, скоординоване та належно профінансоване відновлення інфраструктури набуло статусу ключового стратегічного пріоритету внутрішньої політики України як у період активних бойових дій, так і на етапі післявоєнної реконструкції.

Водночас масштабність відновлювальних потреб зумовлює необхідність формування дієвої, збалансованої та структурно узгодженої системи органів публічної влади. Її спроможність забезпечувати комплексне управління процесами відбудови має ґрунтуватися на трьох базових засадах: чітке нормативне визначення компетенції відповідальних суб'єктів; раціональний розподіл повноважень і функцій між ними; ефективні правові механізми, що регулюють порядок мобілізації ресурсів, надання компенсацій та підтримки громадянам і бізнесу, а також здійснення контролю за якістю та динамікою реконструкції. У воєнний та післявоєнний період особливої ваги набуває координація між центральним урядом, військовими адміністраціями, місцевим самоврядуванням і спеціалізованими державними агентствами, що забезпечує єдність дій та запобігає управлінській фрагментації.

Наступним етапом дослідження є характеристика центральних органів виконавчої влади, які визначають нормативні засади, організаційні механізми, модель фінансування та загальні параметри координації процесів відновлення інфраструктури в Україні.

1. Кабінет Міністрів України

Кабінет Міністрів України (далі – КМУ; Кабмін; Уряд) [1] посідає центральне місце в системі публічної влади, забезпечуючи загальне керівництво процесами відбудови та формування державної політики у цій сфері. Його компетенція впливає з конституційного статусу уряду як носія функцій економічного управління, реалізації внутрішньої та зовнішньої політики, а також забезпечення виконання законів. Діяльність КМУ у сфері відновлення

інфраструктури охоплює кілька вагомих напрямів.

1) Стратегічне формування політики відбудови.

Кабінет Міністрів визначає національні пріоритети реконструкції, затверджує державні програми та цільові плани відновлення регіонів і секторів інфраструктури. Саме уряд ухвалює комплексні плани відбудови, зокрема на основі рекомендацій Національної ради з відновлення.

2) Нормотворча реалізація законодавства.

КМУ забезпечує імплементацію законів шляхом ухвалення постанов і розпоряджень, що конкретизують механізми компенсації збитків, порядок подання заяв, створення та ведення реєстрів пошкодженого майна, проведення інвентаризації руйнувань. Прикладом є урядові акти, видані на виконання Закону № 2923-IX «Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України, та Державний реєстр майна, пошкодженого та знищеного внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України» від 23.02.2023 [2], які визначили порядок компенсації за знищене житло.

3) Інституційна розбудова та реорганізація виконавчої вертикалі.

Уряд має повноваження створювати або трансформувати центральні органи виконавчої влади, підвищуючи їхню спроможність реагувати на виклики війни. Символом інституційного перезавантаження стало створення Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури у результаті об'єднання Мінрегіону й Міністерства інфраструктури, а також заснування Державного агентства відновлення та розвитку інфраструктури у 2023 році [3].

4) Фінансове та ресурсне забезпечення.

Кабмін визначає механізми розподілу коштів Фонду ліквідації наслідків агресії, схвалює переліки проєктів, що підлягають фінансуванню, координує залучення міжнародних фінансових інструментів, гран-

тів і кредитів та забезпечує моніторинг ефективності їх використання.

5) Контроль, нагляд і управлінський аудит.

Уряд забезпечує контроль за темпами і якістю відновлювальних робіт, ініціює перевірки, заслуховує звіти керівників органів, відповідальних за реалізацію проєктів, та ухвалює кадрові чи регуляторні рішення у разі виявлення неефективності.

Таким чином, Кабінет Міністрів виконує роль стратегічного центру управління відновленням, визначаючи нормативні рамки, фінансову архітектуру й механізми координації, у межах яких діють усі інші суб'єкти державної реконструкційної політики.

2. Міністерство розвитку громад та територій України

Міністерство розвитку громад та територій України (далі – Мінрозвитку) є ключовим інституційним центром у системі центральних органів виконавчої влади, відповідальним за формування, реалізацію та координацію державної політики у сфері відновлення інфраструктури. Відомство було створено наприкінці 2022 року шляхом об'єднання Міністерства інфраструктури та Міністерства розвитку громад та територій, що здійснено постановою Кабінету Міністрів України № 1343 від 02.12.2022 [3]. У результаті консолідації воно перебрало повноваження одразу у кількох секторах: транспортній системі, дорожньому господарстві, житлово-комунальній сфері, містобудуванні, регіональному розвитку та, найважливіше, у сфері післявоєнної реконструкції.

06 вересня 2024 року згідно з постановою КМУ №1028 міністерство отримало остаточну назву – Міністерство розвитку громад та територій України, що відобразило фокус на регіональній відбудові та балансі між інфраструктурними і територіальними політиками [4].

Компетенція відомства визначена Положенням про Міністерство (постанова КМУ № 460 від 30.06.2015, зі змінами) [5]. Основні напрями діяльності у сфері відбудови включають:

1) Формування державної політики у сфері відновлення.

Мінрозвитку є провідним розробником стратегій відбудови та нормативно-пра-

вових актів, що регулюють реконструкцію пошкоджених об'єктів, розвиток житлової інфраструктури, відновлення енергетичних та транспортних мереж. Міністерство формує пропозиції до державного бюджету, визначає пріоритети реконструкційних проєктів, координує технічну роботу з міжнародними партнерами та впроваджує сучасні будівельні стандарти, адаптовані до вимог безпеки та стійкості.

2) *Нормативно-правове регулювання сфери будівництва.*

Відомство здійснює розроблення, перегляд і затвердження будівельних норм, технічних регламентів та процедур відновлювальних робіт. У післявоєнний період ці функції набувають особливого значення, оскільки потребують швидкої модернізації містобудівного законодавства, оптимізації дозвільних процедур і водночас – збереження стандартів якості та безпеки реконструкції.

3) *Координація підвідомчих органів.*

Мінрозвитку спрямовує діяльність низки виконавчих органів, серед яких провідним є Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України. У сфері відбудови Міністерство також взаємодіє з Державною авіаційною службою, Державною службою морського і річкового транспорту, Державною службою з безпеки на транспорті тощо. Через наради, колегії та стратегічні доручення міністерство встановлює для них пріоритети реконструкції, координує дії та впливає на кадрову політику.

4) *Міжнародна співпраця та залучення фінансування.*

Міністерство виступає основним комунікатором уряду у питаннях інфраструктурної допомоги. Воно веде переговори з ЄС, Світовим банком, ЄБРР, ЄІБ, USAID та іншими партнерами щодо грантів і кредитних програм, адмініструє проєктні офіси та платформи залучення коштів, зокрема Фонд відновлення майна та інфраструктури. У межах розвитку цього напрямку формується механізм довгострокового фінансування реконструкції у співпраці з донорами.

5) Надання адміністративних послуг та ведення Реєстрів.

Мінрозвитку організовує процес подання заяв на компенсацію через

систему ЦНАПів та електронний портал «Дія», а також забезпечує функціонування Державного реєстру пошкодженого та знищеного майна, що є базовим інструментом для обліку руйнувань і планування відбудови.

Таким чином, Міністерство розвитку громад та територій України є системоутворюючим органом управління відновленням, яке одночасно формує політику, здійснює її практичну реалізацію, спрямовує підвідомчі інституції, взаємодіє з донорами та забезпечує сервісний блок державної підтримки громадян. Розширення повноважень відомства за умов війни привело до якісного посилення його ролі – від класичного будівельного регулятора до стратегічного драйвера національної реконструкції.

3. *Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України.*

Пріоритетним інструментом реалізації практичних завдань держави у сфері післявоєнної реконструкції є Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України (далі – Агентство відновлення). Орган створено на початку 2023 року у результаті трансформації та об'єднання двох структур – Державного агентства автомобільних доріг України (Укравтодору) та Державного агентства інфраструктурних проєктів. Постанова КМУ від 13.01.2023 № 29 закріпила правонаступність нового утворення, передавши йому майно, повноваження та функції обох відомств [6].

У березні 2023 року Кабінетом Міністрів було затверджено нову редакцію Положення про Державне агентство відновлення (постанова № 439-2014-п у чинній редакції від 08.03.2023), якою визначено його статус, компетенцію, функціональні завдання та механізми взаємодії [7]. Агентство має спеціальний статус центрального органу виконавчої влади, його діяльність спрямовується Віце-прем'єр-міністром – Міністром розвитку громад, територій та інфраструктури України. Таким чином, воно не лише підзвітне Мінрозвитку, але й виконує його політичні рішення у сфері відбудови. Голова Агентства призначається Кабінетом Міністрів. Орган має розгалужену мережу територіальних підроз-

ділів – Служб відновлення та розвитку інфраструктури у кожній області, які займаються реалізацією проєктів на місцевому рівні та виступають замовниками робіт.

Основні напрями діяльності Агентства

1) Управління дорожнім господарством та автомобільними дорогами державного значення.

Орган зберіг традиційні функції колишнього Укравтодору – будівництво, утримання, модернізація та відновлення мостів, доріг, транспортних розв'язок. Він проводить тендери, контролює підрядні організації та відповідає за безпеку руху. В умовах війни ця діяльність отримала новий вимір – відновлення критичної транспортної мережі, забезпечення мобільності військових і цивільних потоків.

2) Реалізація державної політики у сфері відбудови всієї пошкодженої інфраструктури.

Компетенція органу не обмежується дорожньою сферою. Агентство отримало широкий мандат на відновлення житла, закладів освіти і медицини, промислової, комунальної та енергетичної інфраструктури, об'єктів цивільного захисту, а також споруд оборонного призначення. Воно може виступати єдиним замовником будівництва, фактично централізуючи управління великим спектром державних проєктів. Реалізація відбувається у взаємодії з галузевими міністерствами, однак саме Агентство організовує конкурсні процедури, укладає договори та здійснює технічний контроль.

3) Розвиток прикордонної інфраструктури.

Сфера відповідальності включає модернізацію пунктів пропуску, облаштування сервісних зон та будівництво нових логістичних напрямків. Це є критично важливим у контексті переорієнтації української торгівлі на сухопутні канали в умовах обмеженого доступу до портів.

4) Управління державним майном у сфері відбудови.

Агентство може приймати на баланс або управляти об'єктами, відновленими за бюджетні чи донорські кошти, до моменту передачі їх громадам або експлуатуючим організаціям.

Правовий статус надає Агентству широкі повноваження: укладати договори підряду, розпоряджатися бюджетними й міжнародними коштами, виступати замовником будівництва, координувати місцеві адміністрації, залучати консультантів і проєктувальні організації, отримувати необхідну інформацію від інших органів влади та вносити нормативні пропозиції Мінрозвитку.

Агентство відновлення є операційним центром реконструкції країни. Його модель функціонування фактично відтворює формат державного «генпідрядника» – структури, яка забезпечує комплексне управління проєктами, акумулює фінансові, технологічні та управлінські ресурси.

Окрім Мінрозвитку та Агентства відновлення, до процесів післявоєнної відбудови долучається розгалужене коло центральних органів виконавчої влади, кожен з яких реалізує відновлювальні функції в межах своєї компетенції.

Міністерство фінансів України (далі – Мінфін) забезпечує бюджетне наповнення програм реконструкції та адміністрування спеціальних фондів. До його повноважень належать підготовка пропозицій щодо фінансування проєктів відбудови в державному бюджеті, контроль за використанням ресурсів Фонду ліквідації наслідків агресії, а також участь у відборі проєктів, що претендують на державне фінансування (через представництво у міжвідомчій робочій групі при Мінвідновленні). Міністерство також веде комунікацію з донорами, укладає міжнародні фінансові угоди, адмініструє державні запозичення та грантові програми, спрямовані на відновлення.

Міністерство економіки України (далі – Мінекономіки) відповідає за загальну координацію міжнародної економічної допомоги та стратегічне планування відновлення національної економіки. У його віданні – формування програм підтримки бізнесу, управління Фондом відновлення економіки, розвиток інвестиційних механізмів та інструментів державно-приватного партнерства, створення індустріальних парків і моделей залучення приватного капіталу в проєкти реконструкції.

Міністерство цифрової трансформації України (далі – Мінцифри) забезпечує тех-

нологічну інфраструктуру, необхідну для надання цифрових послуг у сфері відновлення. Ключовим інструментом виступає екосистема «Дія», зокрема електронний сервіс «єВідновлення» [8], який дозволяє громадянам подавати заявки на компенсації за пошкоджене майно та автоматизує збір інформації про збитки. Також Мінцифри бере участь у створенні державних інформаційних систем управління відбудовою, онлайн-платформ прозорості та цифрових реєстрів.

Міністерство юстиції України (далі – Мін'юст) забезпечує правовий супровід процедур відшкодування шкоди, завданої агресією РФ, у міжнародних юрисдикційних інституціях. Через АРМА здійснюється розшук та вилучення російських активів, кошти від реалізації яких спрямовуються до Фонду ліквідації наслідків агресії. Крім того, Мін'юст бере участь у розробленні законодавчих механізмів компенсації, зокрема щодо порядку діяльності місцевих комісій та спадкування права на компенсацію.

Галузеві міністерства – енергетики, охорони здоров'я, соціальної політики, освіти та культури – формують пріоритети та технічні вимоги до відновлення об'єктів у своїх сферах. Так, Міненерго координує реконструкцію енергомереж та генераційних потужностей, МОЗ – ремонт і будівництво медичних установ, Мінсоцполітики – об'єктів соціальної інфраструктури. Фінансування здебільшого здійснюється через Агентство відновлення, однак саме галузеві відомства оцінюють технічні стандарти, готують проєктні вимоги та приймають об'єкти в експлуатацію.

Державна служба з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС) виступає важливою ланкою на підготовчому етапі відбудови, оскільки відповідає за розмінування територій та технічне обстеження зруйнованих будівель. Компетенція ДСНС визначає можливість початку будівельних робіт та прийняття рішень щодо доцільності відновлення певних об'єктів.

Таким чином, відновлення інфраструктури функціонує як комплексна міжсекторальна система, у якій центральне місце займають Кабінет Міністрів України, Мінрозвитку та Агентство відновлення, тоді

як інші органи виконують спеціалізовані, але взаємодоповнюючі функції.

При цьому практична реалізація відновлення відбувається безпосередньо в громадах, тому провідна роль належить місцевим органам публічної влади – місцевим державним адміністраціям (у період воєнного стану – військовим адміністраціям) та органам місцевого самоврядування.

Обласні та районні військові адміністрації (далі – ВЦА) виконують функцію регіональної координації відновлення та забезпечення життєдіяльності територій. Основні вектори їх діяльності включають:

ВЦА систематизують інформацію про пошкодження житлової, транспортної та комунальної інфраструктури, розробляють плани відновлення та визначають пріоритетні об'єкти, узгоджуючи їх з центральними органами влади.

Адміністрації можуть виступати замовниками робіт з ремонту об'єктів комунальної власності або делегувати ці функції громадам, організовуючи залучення підприємців, державних служб та волонтерів.

ВЦА забезпечують роботу комісій у межах програми «єВідновлення», ухвалюють рішення щодо надання компенсацій на поточні ремонти, організовують тимчасове розселення громадян та будівництво модульного житла.

Адміністрації доводять бюджетні та донорські ресурси до громад, контролюють їх використання, забезпечують підзвітність і публічне висвітлення даних.

Окреме значення має формування спеціальних комісій з розгляду заяв на компенсацію за знищене житло, передбачених Законом № 2923-IX [2]. Такі комісії перевіряють документи заявників, визначають факт та обсяг завданої шкоди, готують висновки щодо виплати компенсації або видачі житлового сертифіката. Рішення комісій затверджуються місцевими виконавчими органами або ВЦА та мають статус індивідуального адміністративного акта.

Отже, місцеві адміністрації є головним провідником державної політики відновлення на територіальному рівні. Ефективність їх роботи визначає швидкість надання компенсацій, темпи будівництва та відповідність відбудови потребам гро-

мади. Після завершення воєнного стану очікується поступове повернення управлінських повноважень органам місцевого самоврядування, однак напрацьовані механізми та інституційні моделі продовжать функціонувати.

Органи місцевого самоврядування (далі – ОМС) – сільські, селищні та міські ради разом із виконавчими комітетами – є безпосередніми суб'єктами відбудови, адже саме на їхніх територіях відбуваються ремонтні й реконструкційні роботи. У мирний період вони традиційно опікуються розвитком місцевої інфраструктури, і навіть за умов воєнного стану, коли частина повноважень передана військовим адміністраціям, залишаються учасниками процесу відновлення. Їх функції у цій сфері можна окреслити так:

Формування потреб та участь у плануванні відбудови. Місцеві ради визначають об'єкти, які мають бути відновлені першочергово, готують пропозиції до регіональних планів відбудови та долучаються до створення проектно-кошторисної документації. Жоден значущий відбудовчий проєкт у межах громади не може бути реалізований ефективно без врахування позиції ОМС, які найкраще розуміють потреби населення.

Виконавчі органи рад організовують ремонт і реконструкцію об'єктів комунальної власності – як за кошти місцевих бюджетів, так і за субвенції. Це найчастіше стосується локальної інфраструктури: доріг, мереж водо- та теплопостачання, будівель шкіл, лікарень, адміністративних приміщень. Якщо на цілі відновлення виділяються державні кошти, рада здійснює закупівлі робіт згідно із законодавством.

У громадах, де діють органи архітектурно-будівельного контролю, вони здійснюють нагляд за ходом будівництва навіть тоді, коли замовником виступає державна структура. Після завершення робіт об'єкти, як правило, передаються у власність громади, а тому представники місцевої влади беруть участь у комісіях з приймання, перевіряють відповідність технічним вимогам та проектним рішенням.

ОМС є найближчою до населення владною ланкою, через що саме на місцевому

рівні зосереджені звернення щодо відновлення. На громади покладено обов'язок інформувати про плани та результати робіт, проводити консультації з мешканцями, створювати механізми комунікації (громадські ради, волонтерські штаби тощо).

Там, де функції не передані військовим адміністраціям, виконавчі комітети рад утворюють комісії з розгляду заяв громадян, аналізують документи, визначають обсяг шкоди та ухвалюють рішення про компенсацію чи відмову. Ці рішення мають статус індивідуальних адміністративних актів і стають підставою для виплат або видачі житлових сертифікатів. Від об'єктивності таких рішень залежить реалізація прав постраждалих осіб, тому місцева влада повинна забезпечити належну експертизу та перевірку заяв.

Спроможність громад суттєво відрізняється: великі міста мають інженерні служби та достатній бюджет і здатні самостійно реалізовувати масштабні проєкти, тоді як невеликі громади залежать від централізованої підтримки. З огляду на це Мінрозвитку надає методичні рекомендації, допомагає зі створенням проєктної документації та навчає фахівців. Розвиток місцевої спроможності є необхідною умовою довгострокового функціонування відновленої інфраструктури.

Підсумовуючи, ОМС – це завершальна ланка реалізації відбудови, адже саме вони працюють із конкретними об'єктами та безпосередніми потребами людей. Ефективність реконструкції залежить від узгодженості дій місцевих рад і військових адміністрацій, чіткого розподілу повноважень та партнерської взаємодії.

Аналіз компетенцій показує, що в Україні формується цілісна модель управління відновленням, яка охоплює державний, регіональний та місцевий рівні. Відбувається розмежування між стратегічним плануванням, нормативним регулюванням, виконанням робіт і технічним контролем.

Створення нових органів – Міністерства відновлення та Державного агентства з відбудови – демонструє перебудову державного апарату під виклики війни. Однак концентрація повноважень у межах кількох інституцій вимагає чіткого зако-

нодавчого врегулювання, щоб уникнути дублювання функцій і зберегти керованість процесів.

Практичне виконання значної частини робіт припадає на місцевий рівень. Саме громади взаємодіють із населенням, ухвалюють рішення щодо компенсацій, приймають об'єкти в експлуатацію. Важливо підтримувати невеликі громади, які не мають достатнього кадрового й технічного ресурсу.

Не менш важливою є відкритість: цифрові реєстри, онлайн-контроль закупівель, зовнішній аудит міжнародних донорів і залучення громадськості формують довіру та підвищують ефективність використання коштів.

Отже, система врядування у сфері відбудови набуває структурної завершеності, але її стабільне функціонування потребує подальшого нормативного укріплення, інституційної стійкості та відпрацьованих механізмів взаємодії між усіма рівнями влади. Результативність післявоєнної реконструкції України прямо залежить від професійності, узгодженості та публічності дій державних інститутів.

Висновки. Системний аналіз організаційної моделі відбудови інфраструктури України після початку повномасштабної агресії РФ засвідчує поступове формування комплексної, багаторівневої та функціонально збалансованої системи публічного управління. Її структура охоплює урядовий, відомчий та місцевий рівні, що дозволяє поєднати стратегічне планування, нормотворче забезпечення, операційне управління ресурсами та безпосереднє виконання відновлювальних робіт на територіях. У результаті воєнних викликів відбулося оновлення виконавчої вертикалі, консолідація інституцій та розширення їх мандатів, зокрема через створення Мінрозвитку та Державного агентства відновлення, що дало можливість централізувати технічне адміністрування інфраструктурних проєктів.

Водночас значна частина практичного навантаження залишається на місцевому рівні – у військових адміністрацій та органів місцевого самоврядування, які є безпосередніми виконавцями реконструкційних заходів, приймають рішення щодо компенсацій, відповідають за комунікацію

з населенням та експлуатацію відбудованих об'єктів. Це формує потребу у зміцненні інституційної спроможності громад, вирівнюванні ресурсного забезпечення різних територій та виробленні сталих механізмів міжвідомчої взаємодії.

Подальше вдосконалення державної політики у сфері відновлення потребує посилення нормативної визначеності повноважень, підвищення прозорості бюджетних процедур, розширення цифрових інструментів моніторингу та контролю, а також підтримки міжнародної кооперації. Ефективність реконструкції й відновлення зруйнованої інфраструктури України залежатиме від здатності держави зберігати цілісність управлінської моделі, уникати дублювання функцій і забезпечувати сталість рішень, спрямованих на відбудову, розвиток та стійкість українських територій у довгостроковій перспективі.

Список використаної літератури:

1. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2014. № 13. Ст. 222. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>.
2. Про компенсацію за пошкодження та знищення окремих категорій об'єктів нерухомого майна...: Закон України від 20 березня 2023 р. № 2923-IX / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2023. № 60. Ст. 191. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2923-20#Text>.
3. Баконіна О. Кабмін об'єднав Мінінфраструктури й Мінрегіон: що передбачено в постанові? ЮрЛіга. 2022. 5 грудня. URL: https://jurliga.ligazakon.net/news/215808_kabmn-obdnav-mnnfrastrukturi-y-mnregion-shchoperebacheno-v-postanov.
4. Про перейменування Міністерства культури та інформаційної політики України і Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 вересня 2024 р. № 1028. Київ, 2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1028-2024-%D0%BF#Text>.
5. Про затвердження Положення про Міністерство розвитку громад та територій України: постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 р. № 460.

- Київ, 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/460-2015-%D0%BF#Text>.
6. Деякі питання оптимізації системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 13 січня 2023 р. № 29. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/29-2023-%D0%BF#Text>.
 7. Про затвердження Положення про Державне агентство відновлення та розвитку інфраструктури України: постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р. № 439. Київ, 2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/439-2014-%D0%BF#Text>.
 8. Про затвердження Порядку надання компенсації для відновлення окремих категорій об'єктів нерухомого майна... з використанням електронної публічної послуги «Відновлення»: постанова Кабінету Міністрів України від 21 квітня 2023 р. № 381. Київ, 2023. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/381-2023-%D0%BF#Text>.

Mykytas M. Ya. Powers of public authorities in the field of infrastructure recovery in Ukraine

This scholarly publication is devoted to a comprehensive analysis of the administrative and legal mechanism for infrastructure recovery in Ukraine under the conditions of the full-scale armed aggression of the Russian Federation, which has resulted in the largest destruction of critical energy, transport, housing and social infrastructure since the Second World War. The research examines the normative, organizational and institutional parameters of public administration, identifies functional decision-making centres, and reveals the interaction between different levels of government within the reconstruction process.

The article emphasises that the scale of reconstruction challenges requires the formation of a multi-level governance system that integrates strategic planning, legislative implementation, operational management and local execution. In this context, the Cabinet of Ministers of Ukraine is considered the central coordinating authority, responsible for determining national recovery priorities, approving state programmes, renewing the institutional architecture of the executive branch, allocating budgetary resources and ensuring oversight of policy implementation. Special attention is given to the role of the Ministry for Communities and Territories Development of Ukraine, which, under wartime conditions, has transformed from a sectoral regulator into a core institution of state reconstruction policy, responsible for developing construction standards, managing registries of damaged property, administering compensation services and maintaining cooperation with international donors.

At the operational level, the article provides a detailed analysis of the functions of the State Agency for Restoration and Infrastructure Development of Ukraine – an institution that effectively operates as the state executive operator, concentrating the management of the road sector, reconstruction of social and energy facilities, development of border infrastructure and construction of defence structures. The significance of sectoral ministries – the Ministry of Finance, Ministry of Economy, Ministry of Digital Transformation and Ministry of Justice – is highlighted, as their activity ensures budgeting, technical regulation, digital infrastructure and legal support for compensation procedures.

Special focus is placed on the local dimension, defined as the final implementation level of reconstruction. Local self-government bodies and military administrations are responsible for processing compensation applications, supervising construction activities, managing public facilities and maintaining communication with the population, which necessitates strengthening their administrative and resource capacity.

It is concluded that the Ukrainian recovery system is gradually acquiring structural coherence, yet still requires further legal refinement, institutional strengthening and transparency of decision-making processes. The study proves that the efficiency of post-war reconstruction will depend on the balanced interaction between central and local authorities, the development of digital monitoring tools and the resilience of public institutions to emerging challenges.

Key words: infrastructure recovery; public administration; martial law; Cabinet of Ministers of Ukraine; Ministry for Communities and Territories Development; State Restoration Agency; local self-government; military administrations; inter-agency coordination.